T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/173
KARAR NO : 2023/694
KARAR TR : 27/11/2023

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'dan kaynaklı Damga Vergisi alacağının tahsili amacıyla davacı adına tanzim ve tebliğ edilen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö.Ö
Vekili : Av.Ş.Ç.U
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. Z. Ö

I. DAVA KONUSU OLAY

1 - Davacı vekili, damga vergisi ile gecikme zammının tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca müvekkili hakkında düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca davanın iş mahkemesinde görülmesi gerektiği görüşüyle davanın görev yönünden reddini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İzmir 4. Vergi Mahkemesi 16/11/2022 tarih ve E.2022/1401 sayılı kararı** ile, *"2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamındaki damga vergisi ile gecikme zammındankaynaklı ve doğrudan vergi mevzuatının uygulanmasını gerektiren dava konusu vergi uyuşmazlığının vergi mahkemesinde çözümü gerektiği"* gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazı reddedilerek görevlilik kararı verilmiştir.

4. Davalı vekili tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. **Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı** *"ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanınUyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Somut olayda uyuşmazlığa konu ödeme emri idari para cezasına ilişkin olmayıp damga vergisi alacağına ilişkin ise de, damga vergisi alacağının da yukarıda belirtilen düzenlemelerde geçen "diğer alacaklar" kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, bu kapsamda kalan kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu anlaşılmaktadır.*
>
> *Davaya konu olayda, davalı idare tarafından davacı adına tahakkuk ettirilen damga vergisinin ödenmemesi sebebiyle ödeme emri belgesi düzenlenerek davacıya tebliğ edildiği, bunun üzerine davacı tarafından bu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 88 maddesi gözetildiğinde iş mahkemesinin görevli olduğu kanaatine varılmıştır.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesinini 03/05/2021 tarihli E.2021/254, K.2021/308 sayılı kararında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir..."*
>
> *Açıklanan nedenlerle, açılan davanın adli yargı yerinde çözümü gerekmektedir.*

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun reddi gerektiği yönünde düşünce vermiştir. Düşüncenin ilgili kısmı aynen şöyledir:

"...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88. maddesinde; "(...) Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanun'un uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır."

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun'un uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir."; aynı Kanun'un "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101.maddesinde; "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna ilişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 37. maddesinin üçüncü fıkrasında; "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun'un 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır." kuralına yer verilmiştir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un Vergi Mahkemelerinin Görevleri başlıklı 6. maddesinde, vergi mahkemelerinin genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mâlî yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalarla, bu konularla ilgili olarak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği kurala bağlanmıştır.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun1. maddesinin 1. fıkrasında, bu Kanun'a ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tâbi olduğu belirtilmiş, Kanun'a ekli (1) sayılı tablonun makbuzlar ve diğerkağıtların sıralandığı IVişaretliBölümünün1. maddesinin "d" işaretlikısmında icra dairelerince resmî daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar, "f" işaretli kısmında 5510 sayılı sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler, damga vergisine tâbi kâğıtlar arasında sayılmış, 30. maddesinde iseVergi Usûl Kanunu'nundamga resmine ilişkin hükümlerinin damga vergisi hakkında da uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacınınortağı olduğuVira İnsan Kaynakları Hizmet İşleri Tekstil ve Aks. Tur. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şirketi hakkında 2016/11 ilâ 2019/2 dönemleri için tahakkuk eden damga vergisinden oluşan kamu alacağının tahsili amacıyla 2019/145220 takip numaralı ödeme emrinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinde yer alan kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olduğuna ilişkin hükümde geçen "diğer alacaklar" ifadesi,Kurumun Kanunla tanımlanan faaliyetleri nedeniyle oluşan alacakları ve bilhassa 37. maddede belirtilen süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, bunlara ait gecikme zamları, katılım payları gibi Kanunda Kurum alacağına dönüşeceği belirtilen alacakları kapsamakta olup vergiler bu kapsamda değildir. Başka bir anlatımla Devlete ait vergi alacaklarının Sosyal Güvenlik Kurumunun bir alacağı olarak nitelendirilmesi mümkün olmadığından, maddede zikredilen "diğer alacaklar" kapsamına vergiler girmemektedir.

Nitekim 5502 sayılı Kanun'un 37. maddesinin üçüncü fıkrasında kurum alacağına dönüşecek olan alacaklar arasında devlete ait olan damga vergisi sayılmamıştır.

Davaya konu uyuşmazlığın çözümü, ödeme emri ile davacıdan tahsili yoluna gidilen damga vergisinin hukuka uygun olup olmadığının tespitine ilişkin bulunmaktadır.

Davacı adına düzenlenen ödeme emrinin hukuka uygun olup olmadığının tespitine yönelik olarak213 sayılı Vergi Usûl Kanunu, 488 sayılıDamga Vergisi Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmekte olup bu konudaki incelemeyi yapma görevi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 6. maddesinin yorum gerektirmeyen açık hükmü uyarınca vergi mahkemesine aittir. Başka bir anlatımla, anılan maddede vergiye ilişkin davaların ve vergi konusunda 6183 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin davaların vergi mahkemesince çözümleneceği belirtildiğinden, damga vergisinin 6183 sayılı Kanun uyarınca cebren tahsilini sağlamak

için düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın vergi mahkemesince çözümlenerek karara bağlanması gerekir.

Öte yandan, Sosyal Güvenlik Kurumunun herhangi bir alacağının değil Devlete ait damga vergisinin cebren tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, 5510 sayılı Kanun'un 88. ve 101. maddelerinin uygulanma kabiliyeti bulunmamaktadır. Zira damga vergisi Sosyal Güvenlik Kurumunun bir alacağı olmadığı gibi sosyal güvenlik hakları ve yükümlülükleriyle ilgili olarak anılan Kanun'un uygulanmasına ilişkin bir ihtilaf da söz konusu değildir. "

III. İLGİLİ HUKUK

8. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fikrasında, *"Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır"* kuralı getirilmiştir.

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88. maddesinin ilgili kısımları şöyledir.

"(...)Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz..."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Kurumca verilecek idari para cezaları"* başlıklı 102. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(...) İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (...)

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.(...)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/11/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargınınDanıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, 5510 sayılı Kanun uyarınca Kurum amme alacağının tahsili amacıyla davacı hakkında düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

14. Olayda, davacı adına başlatılan tahsil işlemi kapsamında düzenlenen ödeme emrinin iptaline karar verilmesinin istenildiği; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından düzenlenen ödeme emri içeriklerinin muhtelif dönemlere ilişkin damga vergileri ile gecikme zamları olduğu, bu amme alacakların yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde davalı Kurumun *"diğer alacakları"* kapsamında değerlendirilmesi gerekmiştir.

15. Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

16. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile İzmir 4. Vergi Mahkemesince verilen 16/11/2022 tarih ve E.2022/1401 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 4. Vergi Mahkemesinin 16/11/2022 tarih ve E.2022/1401 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/11/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU veOY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava konusu uyuşmazlıkta,davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından davacıadına düzenlenen ödeme emrinin iptaline karar verilmesinin istenildiği; davaya konu ödeme emri içeriğinin 2016 yılının muhtelif dönemlerine ilişkin damga vergilerinin 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde düzenlenen hüküm uyarınca Kanun'a ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıt niteliğinde olan evrakların verilmesi veya alınmasına ilişkin olduğu, 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinde değinilen *"diğer alacaklar"* kapsamında değerlendirilemeyeceği, doğrudan vergi mevzuatının uygulanmasını gerektiren nitelikte birvergi uyuşmazlığı olduğu anlaşılmakla, bakılan davanın görüm ve çözümünün vergi mahkemesinin görev alanına girdiği görüşünde olduğumuzdan sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN